

Viite

Asia

Kansallinen metsäpolitiikka ja metsälaki

Asiasanat VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-01; KPO-02; KPO-03

BER; PET; PIE

KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM/MEO;

MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; VM; VNK; YM; YM/ALO; YM/KVY

Ministeri Trutnev kertoi 31.05 presidentti Putinille, että metsälakiesitys on lähes valmis. Kuitenkin edelleen esitetään lakiesitystä arvostelevia vaikutusvaltaisia kannanottoja.

Duuman metsätalouden alakomitean puheenjohtaja Kruptšak kertoo, että talkehministeriön valmisteleva lakiesitys huolestuttaa lähes kaikkia; metsäteollisuutta, ekologeja, subjektien johtoa ja yhteiskuntaa yleensä. Hän kaippaa kansallista metsäpolitiikkaa ja esittää omat kehittämisen prioriteettinsä.

Akateemikko Pisarenko ja tohtori Strahov laativat vuonna 2002 kuvernööri Prusakin johtamalle valtakunnan neuvoston metsäasioiden työryhmälle laajan selvityksen Venäjän metsäsektorin kehittämisen perusteista. Nyt tämä selvitys laajennettuna on julkaistu kirjana, jota voidaan pitää kansallisen metsäpolitiikan luonnoksena.

Venäjän metsätalouden teoreettinen perusta on vanhaa perua ja Neuvostoliiton aikana se ei kehittynyt. Nyt tarvitaan uusi ekologisen metsätalouden paradigma.

Luonnonvaraministeri **Ju. Trutnev** raportoi 31.05 presidentti **V. Putinille** kaivannais- ja metsälain valmistelusta. Hän kertoi, että metsälakiesitys on jokseenkin valmis ja luonnonvaraministeriö ja talkehministeriö viimeistelevät sen yhdessä. Metsälakiesitystä arvostelevia vaikutusvaltaisia kannanottoja esitetään kuitenkin edelleen.

Kruptšakin prioriteetit

Duuman metsätalouden alakomitean puheenjohtajan, Titan-ryhmän entisen hallituksen puheenjohtajan **V. Kruptšakin** duuman luonnonvarakomiteassa pitämä metsäpoliittinen alustus julkaistiin Izvestijas- sa 01.06 koko sivun artikkelina. Kirjoittaja pitää metsäsektoria yhtenä Venäjän sosio-ekonomisen kehityksen perustana. Hän tarkastelee metsäsektorin merkitystä ja tunnettuja ongelmia pitäen kansallisen

metsäpolitiikan puutetta vakavana heikkoutena. Tässä käsitellään vain metsälakiesitykseen kohdistuvaa kritiikkiä ja kehittämisen prioriteetteja.

Metsälakiesityksen puutteet

Vanhentuneen vuoden 1997 metsälain jo pari vuotta vireillä ollut uudistaminen on metsäsektorin suurimpia ajankohtaisia kysymyksiä. Talkehministeriön valmistelema lakiesitys kuitenkin huolestuttaa lähes kaikkia; metsäteollisuutta, ekologeja, subjektien johtoa ja yhteiskuntaa yleensä. Esityksessä on ainakin seuraavat heikkoudet:

- Koko lain konsepti; metsänkäytön tulee antaa tuottoa ja tulojen ja menojen tulee olla tasapainossa mutta nyt korostetaan maksuja, mikä alentaa metsähallinnon tehoa.
- Metsien tuoton kohottaminen ja ekologiset näkökohdat eivät ole metsätalouden tavoite vaan väline. Ekologisesti terveessä talousmetsässä tulee harjoittaa kannattavaa taloutta.
- Metsämaksut ovat keskeinen tekijä. Ne voivat olla tiettyyn tarkoitukseen [tselevye] tai korkoperusteisia [rentnye] veroja. Korkomaksut ovat tärkeä metsähallintoa tehostava instrumentti. Nyt esitetään metsän vuokran lähtötasoksi uudistamisen ja suojelun kustannuksia. Tämä on metsänhoidosta vastaavan vuokraajan kannalta rosvousta ja kyseessä entiseen tapaan tavoitevero. Valtion metsähallinnon rahoitus yritetään ratkaista metsänkäyttäjän kustannuksella. Tämä heikentää teollisuuden kehitystä.
- Valtion metsähallinnon rakennetta ei käsitellä perusteellisesti. Leshoosia ei mainita ja asiat ratkaisee valtuutettu federaation hallinto.
- Metsien käyttöön antamisen ehdot on määritelty epäselvästi. Metsänkäyttäjän tulee tietää ehdot tarkasti ennen huutokauppaa.
- Vuokraaminen vain huutokaupan tuloksena aiheuttaa vaikeuksia metsäteollisuudelle. Keinotellijat ja jopa ulkomaiset yritykset, joilla ei ole jalostustoimintaa ja sosiaalisia velvoitteita, voivat saada haltuunsa laajoja metsäalueita. Välttämättä tulee lisätä ehto, että etusijalla ovat puunjalostusta harjoittavat yritykset.
- Huutokaupan ehtoihin tulee lisätä velvollisuus metsien sertifiointista.
- Syrjäisten metsien käytön edistämiseksi tulee ottaa käyttöön konsessiot, joihin liittyy investointien veroetuja.
- Yksityistäminen on epäilyttävä ja ongelmia aiheuttava askel. Oli oikein siirtää sitä koskevat säädökset muuhun lainsäädäntöön.

Tie ongelmien ratkaisuun

Kokemukset muista maista osoittavat, että metsäsektorin ongelmien ratkaisussa tarvitaan valtion vahvaa otetta. Kansallisen metsäpolitiikan pohjalta laaditaan kansallinen metsäohjelma, jossa määritellään strategiset tavoitteet. Kansallisen metsäohjelman laadinta ja käsittely vaatii aikaa mutta toimenpiteisiin on ryhdyttävä heti. Ensimmäisinä uudistuksen askelina esitetään seuraavat prioriteetit:

1. Puunkorjuun uudistaminen ja kannattavuuden turvaaminen edistämällä korjuuyritysten integroitumista suuriin metsäteollisuusyrityksiin.

2. On ratkaistava metsäteiden rakentamisen rahoitus.
3. Metsäteollisuustuotteiden kotimaan markkinoita tulee kehittää. Puurakentamista tulee suosia esim. kiinnelainoilla.
4. Metsäteollisuuden vientiä tulee tehostaa. Jalosteiden vientitullit tulee poistaa kokonaan ja havutukille tulee asettaa vientitulli, joka selvästi rajoittaa vientiä.

Jos nyt ei tehdä ratkaisevia päätöksiä, niin pian koko metsäsektorin talous taantuu ja Venäjältä tulee vain raakapuun viejä ja riippuvuus ulkomailta tuotavista korkean jalostusasteen tuotteista kasvaa.

Pisarenkon ja Strahovin uusi kirja metsäpolitiikasta

Akateemikko **A. Pisarenko** ja tohtori **V. Strahov** laativat vuonna 2002 kuvernööri **M. Prusakin** johtamalle valtakunnan neuvoston metsäasioiden työryhmälle laajan selvityksen Venäjän metsäsektorin kehittämisen perusteista. Työryhmä esitti metsäministeriön perustamista mutta asia ei saanut riittävästi kannatusta. Nyt tämä selvitys laajennettuna on julkaistu kirjana, joka ilmestyi toukokuun lopulla. Julkaisemista on tukenut Thomesto Oy:n Moskovan edustusto.

Pisarenko, A. I. i Strahov, V. V. 2004. Lesnoe hozjaistvo Rossii; ot polzovanija - k upravleniju (Venäjän metsätalous; käytöstä hallintoon). Jurisprudentsija, Moskva. 551 s.

Pisarenko kertoi 28.05, että kirjaa voidaan pitää Venäjän kansallisen metsäpolitiikan luonnoksena. Hän on esittänyt talkehdministeriön metsälakiesitystä arvostelevia ajatuksiaan monissa yhteyksissä. Hän oli kahden muun metsäakateemikon kanssa tavannut keväällä ministeri **G. Grefin** mutta heidän esityksensä eivät olleet merkittävästi vaikuttaneet metsälakiesitykseen.

Kirja on runsaasti tilastotietoja sisältävä kokoomateos, josta keskeisten metsäpolitiittisten ajatusten löytäminen ei ole aivan helppoa. Seuraavassa tarkastellaan lyhyesti sisältöä luvuittain:

1. Metsä ja maailma, 33 sivua. Katsaus maailman metsiin.
2. Metsä ja tiede, 90 sivua. Hyvä katsaus Venäjän metsätieteen historiaan ja kansainväliseen metsätieteeseen.
3. Metsä ja Venäjä, 50 sivua. Venäjän metsätalouden kehityksen kuvausta. Pitkä katsaus metsien käyttöön luovuttamisesta (leimaus, otpusk lesa na kornju).
4. Valtio ja metsätalous Venäjällä, 105 sivua; metsätalouden idea, metsämaksut, Neuvostoliiton aika, metsien käytön tehokkuus, luvattomat hakkuut. Tässä luvussa on mielenkiintoinen kuvaus 1920-luvun NEP-kauden ulkomaisten yritysten metsäkonsessioista, joista tehdään päätelmiä myös nykytilanteeseen.
5. Venäjän metsätalouden teoreettisia perusteita, 50 sivua. Venäjän metsätalouden teoreettinen perusta on vanhaa perua ja Neuvostoliiton aikana se ei kehittynyt. Tarvitaan uusi ekologisen metsätalouden paradigma. Metsätalouden suunnittelun puutteita on mm. liian vähäinen huomio kasvuun ja luonnonpoistumaan.
6. Metsäsektori Venäjän taloudessa ja sen markkinat, 90 sivua. Esitetään metsäteollisuudesta ja puun viennistä paljon tilastotietoja. Jos teollisuutta ei pystytä uudistamaan nopeasti, niin vaarana on Venäjän joutuminen kehittyneempien naapureiden raaka-aineen tuottajaksi.

7. Puun käytön uudet mahdollisuudet, 50 sivua. Tarkastellaan puurakentamista ja puun energia-käyttöä. Esitellään uusia tuotteita kuten liimapuu ja uusia levylaatuja.
8. Metsien käytöstä metsähallintoon, 50 sivua. Vanhasta ajatusmallista; käyttö - tuotanto, on siirryttävä kansainvälisten metsäprosessien viitoittamalla tavalla metsäekosysteemien hoitoon ja hallintoon. Metsätalouden ja metsäteollisuuden välille on luotava partner-suhde. Valtion metsänomistus turvaa kestävyuden ja metsiä ei saa koskaan antaa kuntien haltuun. Metsien hoidon vastuun tulee olla alan asiantuntijoilla. Metsähallintoon tarvitaan erikoistunut federaation elin. On luotava uusi metsätalouden teoria ja sen pohjalta uusi metsäpolitiikka.

Arviointia

Pisarenko oli sitä mieltä, että vaikka talkehministeriön metsälakiesitys hyväksyttäisiin, niin se ei takaa metsätalouden reformin onnistumista. Käytännön toiminnan ohjaamiseksi on laadittava kymmeniä alempia normeja. Miten ne voidaan tehdä onnistuneesti, jos uuden lain periaatteet poikkeavat perinteisestä metsätalouden teoriasta ja metsäasiantuntijat suhtautuvat varauksellisesti talkehministeriön esitykseen.

Pisarenkon ja Strahovin arvio, että Venäjän metsätieteen ja metsätalouden teoria ei kehittynyt Neuvostoliiton aikana, pitänee paikkansa. Historiaan ja perinteeseen tukeutuminen on hyvä asia mutta venäläiset metsäasiantuntijat tuovat esille liikaa perinteisiä metsätieteen ajatusmalleja ratkaisuinä nykyongelmiin. Ne ovat hyvää taustaa mutta eivät ratkaisuja tämän päivän ongelmiin. Nyt tarvitaan joustavia, vaihtoehtoisia, hajautettuja ja kustannustehokkaita ratkaisuja.

Venäjän hallituksen talousuudistuksen johtajat (Gref ja Kudrin) eivät pysty ratkaisemaan Venäjän metsäsektorin ongelmia ilman metsäalan asiantuntijoiden aktiivista tukea. Asiantuntijoiden on pystyttävä nopeasti luomaan Venäjän metsätalouden uusi teoreettinen perusta. Osa sitä on metsäteollisuuden ja metsätalouden tasavertaisen partner-suhteen ja valtion oman metsätalousliiketoiminnan kehittäminen.

Kruptšakin prioriteetit ovat pääosin perusteltuja mutta hänen tekstissään kuvastuu kuitenkin protektionistinen Venäjän metsäteollisuuden edunvalvonnan näkökulma; kantorahaa ei saa nostaa, vuokrauksessa etusija vanhoille kotimaisille yrityksille ja esitys havutukin vientitullista.

Talkehministeriö katsoo liian suppeasti metsätalouden päätehtävänä olevan teollisuuden raaka-aineen saannin turvaamisen. Utta venäläistä ekologisen metsätalouden ja metsähallinnon paradigmaa tarvitaan.

LIITTEET

-